1851. №. 69.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

VRIJDAG, 29 AUGUSTUS.

Deze Courant kost in het ½ jaar *f* 1-60, buiten Assen vrachtvrij *f* 1-75; de advertentiën van 1-5 regels *f* 1 en voor iederen regel meer 15 cent bij elke plaatsing, behalve 35 cent zegelregt. — Boekaankondigingen 20 pct. rabat. — NB. Advertentiën voor de 1e bladz. kunnen Maandags en Donderdags uiterlijk tot 6, die voor de 4e bl. tot 10 ure 's avonds aangenomen worden.

De Commissaris des Konings in de Provincie Drenthe, verwittigt de belanghebbenden, dat, ter uitvoering der wet van 2 Mei 1851 (Staatsblad no. 25), de **MUNTBILJETTEN**, *daargesteld krachtens de wet van 18 December 1845 (Staatsblad no. 90)*, alnog tot en met den 31 December 1851 *bij de Nederlandsche Bank* ter inwisseling zullen worden aangenomen; wordende derhalve, de houders van voorschreven biljetten, in hun belang, aangemaand, om, door eene tijdige aanbieding van dat papier ten kantore van de Bank te *Amsterdam* eene onherroepelijke verjaring hunner biljetten te voorkomen.

Assen, *De Commissaris des Konings voorn.*,
2 *Augustus* 1851. Bij afwezigheid van Denzelven,
Het Lid van Gedeputeerde Staten,
VOS.

Nederland.

27 *Aug.* In den morgen van 25 dezer des morgens kwartier over vier ure is H. M. de Koningin ontijdig doch voorspoedig van een Prins bevallen. Deze gebeurtenis is te 's Hage door een salvo uit het geschut, het uitsteken van de vlaggen en het bespelen van het carillon bekend gemaakt. Het berigt van 26en luidt: H. M. de Koningin is in den voornacht krampachtig geweest. H. M. heeft in den nanacht redelijk gerust en bevindt zich, even als de jonggeboren Prins, redelijk wel.

— Bij de Eerste Kamer der Staten Generaal is eene Kon. boodschap ontvangen, houdende kennisgeving van de bevalling van H. M. Er is besloten een adres van antwoord op deze boodschap vast te stellen. Het ontwerp van wet tot heffing van Provinciale belastingen in Friesland is met algemeene stemmen aangenomen.

— Bij besluit van 23 Augustus j.l., heeft Z. M. benoemd tot buitengewoon hoogleeraar bij de faculteit van de geneeskunde aan de hoogeschool te Groningen den heer dr. *L van Deen*, practiserend geneesheer te Zwolle.

— De in het laatst der maand Julij aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal voorgedragen wet, *betreffende de regten op de in- en uitvoer van granen*, houdt in, om de bij de wet van Mei 1847 bepaalde en thans nog bestaande regten *onveranderd te laten*. In de memorie van toelichting, welke de voordragt vergezelt, verklaart Z. Exc. de Minister van Financien, dat de Regering in geene breedvoerige ontwikkeling behoeft te treden van de gronden, welke haar hebben weêrhouden, om tot de *schaalregten* terug te keeren.

28 *Aug.* Het bulletin, gisteren nopens den toestand der Koningin en van den jongeborene uitgegeven, luidt aldus: „H. M. de Koningin is gedurende den nacht zeer onrustig geweest. De jongeboren Prins is redelijk welvarende.”

— Z. M. heeft goedgevonden te bepalen, dat een aantal van veertien opzieners of werkbazen, op 's Rijks kosten naar Londen zullen worden afgezonden, ten einde onder geleide van twee deskundigen, de tentoonstelling te bezoeken. De Minister van Binnenlandsche Zaken, met de uitvoering van dit besluit belast, heeft tot geleiders aangewezen, den hoogleeraar *P. L. Ryke* en den secretaris der Geldersche Maatschappij van landbouw, Dr. *W. K. H. Staring*. Naar men verneemt, is de heer *Deutgen*, werktuigkundige te Groningen, een van het 14tal.

— Naar men verneemt, zal Z. Exc. de Minister van Binnenl. Zaken zich heden naar de provincie Friesland op reis begeven. (*Amsterd. Ct.*)

— De Eerste Kamer heeft de onteigeningswet aangenomen met 19 tegen 17 stemmen; de heer *Tonckens* heeft voorgestemd. Tevens heeft dezelve de 4 wetsontwerpen nopens de bevordering, het ontslaan en pensioneren van de Officieren der land- en zeemagt, met algemeene stemmen aangenomen. Bij deze gelegenheid heeft de Minister van Oorlog, op eene deswege gedane vraag, verklaard, dat de pogingen der regering tot het vinden van een hoofd van het Departement van Marine, tot hiertoe nog niet zijn geslaagd.

— In de zitting van de Provinciale Staten van Friesland is ingekomen een adres van den veearts *W. Massel*, te Leeuwarden, te kennen gevende, dat hij meent te hebben uitgevonden een middel, om de longziekte onder het rundvee te genezen of althans bij haar ontstaan te stuiten. — Na lezing wordt besloten dit stuk aan Gedeputeerde Staten te renvoijeeren, met uitnoodiging, om daarmede naar bevind van zaken te handelen. (*Amst. Ct.*)

Buitenland.

27 *Aug.* De toestand van Italië baart regtmatige vrees, doch velen gelooven, dat de gouvernementen magts genoeg hebben, om elken opstand te dempen. *Mazzini* is de stoker van al die onrust. Het schijnt hem niet aan geld te ontbreken. Op Sicilië zou de opstand beginnen. Het *Journal des Débats* geesselt de Europesche democratie in 't geen zij sedert 1848 verrigtte, met bitteren, verwijtenden spot, en roept, tot getuigen, dat zijne ongunstige opinie nopens de democratie door velen gedeeld wordt, de Italianen zelve op. Die eene reis door het schiereiland doet, hoort overal de vervloekingen der vrienden van de wezentlijke vrijheid en van de Italiaansche onafhankelijkheid. Allen zeggen: „de Fransche revolutie van 1848 heeft ons ten onder gebragt!” Overal begonnen zich vóór dien tijd de liberale instellingen te ontwikkelen en te vestigen. Te Turijn, te Florence, te Rome, zelfs te Napels, was de vooruitgaande beweging opgemerkt en naderde zij vreedzaam haar doel. Daar naakt de revolutie en wierp alles omver; zij gierde als een stormwind door den groenenden hof der vrijheid en liet alleen verwoesting achter. — De Zweedsche Landdag heeft met eene meerderheid van 13 stemmen het wetsontwerp aangenomen, dat een crediet toestaat van ongeveer 160,000 gulden, tot huwelijksonkosten enz. van den Kroonprins met Prinses *Louise* der Nederlanden. — Men had verzekerd, dat de Prins *van Joinville* geene candidatuur voor de wetgevende vergadering zou aanvaarden. Nu verklaart men vrij bepaald, dat de Vorst alles zal aannemen, wat het volk hem opdraagt. Nieuwe redenen tot benaauwdheid voor het Elysée.

— Een inwoner van Berlijn vond eene muzikalische mangel uit, die drukke nering had van de dienstmeisjes, en geen wonder! Dat anders zoo langwijlig mangelen werd nu vervrolijkt door een marsch of walsch. Een buurman van dit zangerig instrument vond er echter weinig behagen in en gaf het bij de policie aan als iets, dat niet alleen de huisselijke, maar ook de openbare rust verstoorde. De dienstmeisjes toch, in plaats van de wasch spoedig in orde te maken, ligtten al spoedig de beenen op, en dansten, dat haar de muts afvloog. Dat lokte dan eene menigte toeschouwers voor het muzikalisch mangelhuis bijeen, en deze, de andere helft van het menschelijk geslacht ziende dansen, geraakten onwillekeurig ook in dezelfde beweging, en het ergerlijk tooneel was kompleet! De politie deed onderzoek, doch vond den lustigen mangel onschadelijk voor de orde en openbare rust. Men zegt nu, dat de vrouwen van Berlijn aanvraag zullen doen tot het op non-activiteit stellen van dit instrument, of in het uiterste geval, zelve willen mangelen.

— Aan een Noord-Amerikaan, den heer *M'Corminck*, is door het bestuur der wereld-tentoonstelling te Londen de groote medaille voor het door hem uitgevonden en ten toon gestelde maaiwerktuig toegekend. Dit werktuig wordt door twee paarden in beweging gebragt, en door een man gestuurd, terwijl een ander het gevelde en op een bord neêrgestreken graan wegneemt, het is op verscheiden boerderijen omstreeks Londen dezer dagen beproefd, en heeft zoo goed voldaan, dat deskundigen het als eene groote aanwinst voor den landbouw beschouwen; met eenige ver-

beteringen zou het, naar hun oordeel, algemeen in gebruik kunnen komen, en bij het sluiten eene gewigtige besparing van handenarbeid en van tijd kunnen opleveren.

— Zeker staathuishoudkundige, verdacht van verspreiding van verboden vlugschriften, werd te Dresden voor de policie geroepen. Deze vroeg hem naar een pas hij gaf dien en kon vertrekken. Weinige dagen later ontving hij een bezoek der justitie; zij vroeg hem, wat hij wist van geheime vlugschriften, doorzocht zijne papieren, vond niets en ging heen. Onze oeconoom reist naar Leipzig. Aldaar deed hem de policie dezelfde operatien ondergaan, zonder gevolg. Daarna vertrekt hij naar Zwickau en hier heeft de policie de galanterie, onzen staathuishoudkundige aan het stationsgebouw door twee agenten hare opwachting te maken. Deze zochten bij hem naar verboden schriften, vonden eene Saksische constitutie en een brandspuit-billet en lieten hem met deze onschuldige documenten zijn weg gaan. Hij zocht Leipzig weder op en werd aldaar aan de stadspoorten nog eens gevisiteerd. Niets te vinden. Eindelijk komt de weldoorzochte man te Dresden terug en werd ook daar nog eens in alle zakken getast. Vergeefs. In aller ijl spoedt hij zich naar het platte land, ten einde toch eens zonder policie te leven. Misgerekend. Daar verschijnt een geregts-assessor in zijne kamer, houdt gestrenge visitatie en vindt geene schriften — doch een zegelring! — Welnu! Luister! Onlangs was aan een Advocaat in Nossen een verzegeld pak verboden brochures gezonden; dat pak was verzegeld; dat zegel wenschte de policie te zien, en hoe naauwe verwantschap is er tusschen een zegel en een zegelring! Intusschen, de ring van onzen oeconoom gaf geen teeken van schuld. Daags na deze huis-visitatie moest de gejaagde man weder naar Leipzig, om zaken en om weder gevisiteerd te worden! Alzoo in weinige dagen acht visitatiën en huisbezoeken, en naauwelijks had een Duitsch blad dit verhaal in druk! of zij moest er dit P. S. bijvoegen: »de man wordt heden te Leipzig weder gevisiteerd!" Men zegt nu, dat hij zijn vak laat varen en verzoekt om policieagent te worden.

— Onlangs geleidde de heer *Catlin*, beroemd door zijne reizen onder de Indiaansche volkstammen, een gezelschap Irokezen, dat hij te Londen aantrof, naar de tentoonstelling. De indruk, door dit grootsche schouwspel op hen te weeg gebragt, was geweldig. Ten slotte wilde *Catlin* hun de twee beeldjes laten zien, uit Amerika ingezonden, hunne landslieden voorstellende in kompleet nationaal costuum. Maar bij ongeluk waren die figuurtjes den vorigen dag door een beschonken vrouwspersoon, omgesmeten en verbrijzeld. Toen de hoofdman van 't Irokezengezelschap dit vernam, zeide hij met treurige gebaren tot zijn geleider: dat doet ons innig leed! »Wij zijn sints lang gewoon, dat onze roode broeders door rum en whiski, aan 't buitelen raken, maar wij hebben nooit geweten, dat het vuurwater ook hunne beeldtenissen omver kon werpen."

28 *Aug.* De huldiging van den Koning van Pruissen te Hechingen heeft den 23 dezer met veel plegtigheid plaats gehad. — Men verneemt, dat de Paus zich naar Verona denkt te begeven, bij gelegenheid van de tegenwoordigheid van den Keizer van Oostenrijk aldaar, ter bevordering van den Italiaanschen vorstenbond. Met gespannen nieuwsgierigheid wacht men af, of de Paus zijn voornemen ten uitvoer zal kunnen brengen, omdat door die reis de kwestie van het Fransche garnizoen in Rome practisch zal worden opgelost. Verijdelt Generaal *Gemeau* het plan des Heiligen Vaders, dan is het duidelijk, dat de Franschen niet in Rome zijn, om hem te beschermen, maar te *bewaken.* Men verzekert, dat de Paus, indien de Generaal hem vertrekken laat, niet naar Rome zal terugkeeren, maar zich in Bologne onder Oostenrijks bescherming zal stellen, en van daar op den aftogt der Franschen aandringen. — In Engeland hebben wervingen plaats, ten einde meerder krijgsvolk naar Ierland te zenden, zoo de woelingen tegen de geestelijke titelwet aldaar blijven aanhouden.

Verkorte berigten.

Dezer dagen is naar het huis van burgerlijke en militaire verzekering te 's Hage overgebragt de persoon van *Huibert Kost*, beschuldigd van poging tot moord. Naar men verzekert, zou deze persoon beschuldigd worden op den weg tusschen Voorburg en Zoetemeer zijne vroegere beminde in het water te hebben geworpen, met het doel, haar te doen verdrinken. Zelfs zou hij haar belet hebben, dat zij zich redde. Op het angstgeschrei, door haar aangeheven, zouden eenige personen, die zich in den omtrek bevonden, toegesneld zijn, die haar gered en gemelden persoon in hechtenis genomen hebben. — Te Rotterdam is de plank van een stoomboot in het water gevallen op het oogenblik dat zich een vader met drie kinderen daarop bevond. De vader en twee kinderen zijn gered, doch een zevenjarig meisje is niet weder gevonden. — Te IJsselmuiden is een witte raaf geschoten. — Z. M. de Koning heeft *f* 150 geschonken voor de door den brand te Haaksbergen ongelukkig gewordenen. — In den avond van 23 dezer had er bij den Zandberg in de nabijheid van Kampen eene vechtpartij plaats tusschen *W.* en *L.*, beiden kasteleins, die ieder eene uitspanningstent nabij het aldaar gevestigd kamp van het instructie-bataillon hebben opgeslagen. Deze vechtpartij liep zeer ernstig af en de kastelein *W.* ontving zulke zware verwondingen, dat hij op een wagen naar de stad moest gebragt worden. Afgunst wordt als oorzaak van dezen twist opgegeven. — Den 17 Sept. zal te Zuidhorn een groot zangfeest plaats hebben. — In de vogelarij van Koningin *Victoria* van Engeland, bevinden zich drie hennen en twee hanen uit Cochin-China (gelegen ten Z. W. van China), die regtstreeks van Azië aangebragt, als geschenk naar Windsor gezonden zijn geworden. De grootte dezer vogels is zoo buitengewoon, dat zij geheel volwassen zijnde, op den grond staande van eene 3 voet hooge tafel eten kunnen. Hun gewoon gewigt is 11—12 Ned. p. het paar. Hunne eijeren, wier schaal eene donkere mahoniehoutkleur heeft, bezitten eenen eigenaardigen, aangenamen reuk en de Koningin houdt er zeer veel van; Eene der hennen heeft binnen 8 weken 50 eijeren gelegd. De jonge hanen, ofschoon nog slechts weinige maanden oud, hebben thans reeds eene hoogte van 2 voet van de klaauwen tot den snavel, hoewel zij nog maar ruim half volwassen zijn. — In eenige Fransche gemeenten worden collecten gehouden, ten einde de Ieren te ondersteunen, in hunnen kerkelijken strijd tegen Engeland. — Hoe zeer in Belgie de prijs van den grondeigendom is gestegen, blijkt uit het volgende: Te Bocholt in Limburg werden 199 bunders heide verkocht, geschikt om in grasland te worden veranderd, en door deskundigen geschat op eene waarde van 26,099 fr. Zij werden gekocht door den graaf *de Théux* voor 43·300 fr.; dat is 19,201 fr. boven de schatting. — De berigten omtrent den oogst in Ierland luiden bij voortduring zeer gunstig. — Te Woudsend heeft een landbouwer een bij hem werkend arbeider met drie messteken hoogstgevaarlijk gewond; de daad schijnt aan krankzinnigheid te moeten worden toegeschreven; de dader is gearresteerd. — 28 *Aug.* Gisteren nacht vertrok van Amsterdam de Engelsche stoomboot *Diana* naar Londen, met 1268 schapen, 73 kalveren en 31 koeijen en ossen. Volgens de jongste berigten uit Londen, komt aldaar thans eene verbazende hoeveelheid slagtvee ter markt en zijn ook de hoeveelheden levensmiddelen en groenten, er dagelijks aangebragt, hoogst aanzienlijk. — Naar men verneemt, is dezer dagen gearresteerd een persoon, waarop zware vermoedens rusten, van te zijn de dader van den onlangs beganen moord in de Kalfjeslaan bij Amsterdam. De gearresteerde heeft niet bekend; evenwel verklaren zeer veel personen hem voor den dader te herkennen, moetende men zelfs eene bloedvlek aan zijne broek hebben ontdekt. Gemelde persoon is sjouwer van beroep, en moet reeds vroeger eene criminele straf hebben ondergaan. Het werktuig, waarmede de moord is gepleegd, moet geen knipmes, maar een gewoon broodmes zijn geweest. Ook heeft men op de plaats der misdaad een fleschje met zwavelæther gevonden. — Uit Rome wordt van onderscheidene nieuwe moorden melding gemaakt. Zoo is de Directeur der Politie te Pesaro aan de deur zijner woning omgebragt. — De *Messager* verhaalt in ernst van een 23jarigen hoefsmid, die zulk eene sterke stem heeft van vier octaaf omvang, dat men hem drie uren ver kan hooren. Hij heeft twee paarden onder het beslaan doof gezongen, wier eigenaars hem nu een proces aandoen. — 29 *Aug.* Den 27 en 28 is te Groningen de verlossing dier stad in 1672 feestelijk gevierd; den eersten dag is er eene harddraverij met paard en chais gehouden, waaraan 24 meest alle beroemde harddravers deelnamen. Den volgenden morgen werd er in de Martinikerk eene godsdienstige feestrede gehouden, des middags was er weder harddraverij, 's avonds was er eene voorstelling in den schouwburg. *(Gron. Ct.)* — Er zal eene geregelde dagelijksche diligence-dienst worden daargesteld tusschen Groningen, Leer, Oldenburg enz., zoodat de correspondentie tusschen Groningen, Hannover, Bremen en Hamburg daardoor op een geregelde voet zal zijn ingerigt. *(Prov. Gron. Ct.)*

Assen, 28 Augustus.

Bij Kon. besluit van 16 dezer is onder anderen aangeduid, om eervol te doen vermelden bij afzonderlijke dagorders zoo in Oost-Indie als bij de marine hier te lande, de Adelborst der 1e klasse *G. F. Servatius*, en zulks tot eervolle belooning ter zake van de krijgsverrigtingen tegen de zeeroovers, in de baai op den zuidwesthoek van het eiland Kangean, met het stoomschip *Hekla*.

— Op de jaarmarkt, den 21 dezer te Nietap gehouden, waren aangebragt 390 runderen, 457 schapen, 69 oude en 192 jonge varkens. De handel in runderen was goed, die in schapen willig, echter waren deze niet hoog in prijs; de handel in varkens was slap.

— Op de veemarkt, heden alhier gehouden, waren

aangebragt 220 koeijen, 230 varkens en 80 schapen; de handel in koeijen en varkens was levendig, in schapen minder; de melkkoeijen zijn door elkander verkocht voor *f* 80 tot *f* 50 en de gusten van *f* 50 tot *f* 30; de oude varkens van *f* 20 tot 14, de jongen van *f* 14 tot *f* 5, en de schapen van *f* 5 tot *f* 3.

— Volgens het *Handb.* zijn te Veenhuizen uit 's Hage gearriveerd de heeren *Faber van Riemsdijk* en *Visser*, om de koloniën der Maatschappij van Weldadigheid te inspecteren; terwijl, volgens hetzelfde blad, in de vorige week te Gieten reeds zandboekweit is gemaaid, die tamelijk is uitgevallen.

— Bij Kon. besluit van 22 dezer zijn, o.a. de pensioenen verleend, als: van *f* 811 aan Mevrouw *C. T. W. von Holsten*, wed. van den heer *A. E. J. Bertling*, in leven Inspecteur, provinciaal Bewaarder van het kadaster in Drenthe, van *f* 432 aan *G. van Lienden* of *van der Linden*, commies der eerste klasse bij 's Rijks belastingen te Meppel, van *f* 204 aan *G. van Tuijl*, commies der 2e klasse te Gasselternijeveen.

— In het *Handelsb.* van 26 dezer komt men terug op een artikel in ons no. 67, waarin de onnaauwkeurigheid wordt aangetoond van het berigt, in het *Handelsb.* van 20 dezer opgenomen, dat nml. de gevangenis alhier tot eene cellulaire gevangenis zou worden ingerigt. Men tracht de naauwkeurigheid van dit berigt nader te bewijzen; wij gelooven echter, dat men beter had gedaan, dit berigt niet weder op te halen, daar hierdoor juist de onjuistheid van hetzelve hoe langer hoe meer in het oog valt. Wij herhalen het. de gevangenis te Assen is van den beginne af tot eene cellulaire gevangenis ingerigt; zoo dit het geval niet was, dan zou dezelve inderdaad daartoe niet in een paar weken kunnen ingerigt worden, gelijk men uit het berigt in het *Handelsbl.* moest opmaken, dat zou plaats hebben. Het hier te lande aangenomen systheem van eenzame opsluiting zal echter thans in deszelfs volle gestrengheid op deze gevangenis worden toegepast. Er zal, behalve reparatiën en het bijbouwen van cellen, aan het gebouw niets veranderd worden, dan dat de algemeene wandelplaats in afzonderlijke wandelplaatsen wordt afgedeeld; volgens den berigtgever van het *Handelsb.* nu, zou door de daarstelling van deze afzonderlijke wandelplaatsen de gevangenis van eene niet cellulaire tot eene cellulaire worden verheven?! Wij zouden op het nader berigt van het *Handelsb.* niet zijn teruggekomen, ware het niet, dat sommigen ons van eene te voorbarige teregtwijzing van het eerste berigt van het *Handb.* zouden kunnen beschuldigen.

— Een groot gebrek van den landbouw is, dat men zich bij de bewerking van den grond slechts tot de bovenste oppervlakte, tot de bouwvoor bepaalt, en aan de daaronder liggende laag, den ondergrond, bijna niet denkt. Dit is eene zeer dwaze handelwijze; vooreerst, omdat vele cultuurplanten hare wortelen diep in den ondergrond moeten kunnen uitstrekken, ten tweede omdat van deszelfs eigenschappen met betrekking tot de vochtigheid (doorlatendheid of ondoorlatendheid) een groot gedeelte van de vruchtbaarheid der bouwvoor afhangt, en ten derde omdat eene goede ondergrond ook voor de cultuur kan boven gebragt worden, en eene slechte door duchtige bewerking in eenen vruchtbaren grond dient veranderd te worden. Ten dien einde heeft men den grondwoeler of ondergrondsploeg uitgedacht. Dit werktuig heeft de gedaante van eenen gewonen voetploeg, maar waaraan het strijkbord of rister ontbreekt. Zoodanige ondergrondsploeg volgt den gewonen ploeg in de reeds geopende voor, en wordt naar den aard van den grond en naar gelang der diepte, waarop hij werkt, met 2, 3, 4 en soms nog meer paarden bespannen. Met deze weinige regels vermeen ik genoeg gezegd te hebben, tot aanbeveling van dit werktuig; het ware wenschelijk, dat dit zoo hoogst nuttige werktuig meer en meer de aandacht der landbouwers tot zich trok. Vele nieuwe werktuigen en gereedschappen worden er hier in Nederland ingevoerd, maar tot dus ver nog geen één, dat van zooveel belang is, en dat op alle gronden in praktijk gebragt kan worden. *(Steenw. Ct.)*

* *Coevorden*, 26 *Aug.* Heden voormiddag is hier het wegnemen der twee middenste bruggen buiten de Friesche en Bentheimer poorten, het vervangen derzelve door aarden dammen, alsmede het gedeeltelijk vervangen door dammen van de beide binnenste bruggen, van wege het Departement van Oorlog aanbesteed, en is dit door *Jan Schuttenburg* alhier voor eene som van *f* 1800 aangenomen, de juiste som der begrooting. De borstweringen der ravelijnen buiten de beide poorten zijn aangewezen, om daarvan de aarden dammen daar te stellen. Gedurende de werkzaamheden zullen, bij beurten, de poorten gesloten blijven, en de passage naar buiten langs de buitenwerken plaats hebben, een wezenlijk ongerief, ter besparing van kosten voor eene hulpbrug. Men heeft ook reeds een aanvang gemaakt met de vroeger bepaalde gebouwen en gronden aan het domein over te geven, waarvan nu wel eerlang de verhuring zal plaats hebben.

* *Zweelo*, 26 *Aug.* Dingsdag morgen ging de schaapherder alhier naar de schaapvaal, alwaar de schapen des nachts in hekken op den esch beschoten zijn, om met de kudde te velde te trekken. Niet weinig verwonderd stond hij, toen hij verscheidene schapen met bloed bevlekt zag; na eenig onderzoek bleek het hem, dat 5 à 6 schapen van den landbouwer *Abrahamy* de ooren misten; men zegt, dat zij afgesneden zijn.

In de zitting der Provinciale Staten van Drenthe van den 9 Julij 1849 werden in handen van eene Commissie gesteld twee missiven van H.H. Ged. Staten betrekkelijk het doorschutten op zon- en feestdagen door de sluis te Zwartsluis en door de schutsluizen op de Hoofd- en Beilervaarten. Deze Commissie in de zitting van den 5 Julij daaraanvolgende deswege rapport uitbrengende, merkte op, dat de Minister van Binnenlandsche Zaken had medegedeeld, dat er maatregelen genomen waren, dat te Zwartsluis op zon- en feestdagen zou worden doorgeschut en er op aandrong, dat zulks ook op de Hoofdvaart geschiedde; in het belang van handel en scheepvaart stelde de Commissie voor, om het daarmede strijdige artikel van het Reglement op de Hoofd- en Beilervaarten dienovereenkomstig te wijzigen. Dit voorstel der Commissie werd na eenige discussie in de zitting van den 13 Julij daaraanvolgende aangenomen met *dertien* tegen *acht* stemmen.

Tot nu toe wordt het doorschutten op de zondagen niet toegestaan en komt men dien ten gevolge onwillekeurig tot de vraag, waarom aan dit besluit der Staten sedert een tijdsverloop van TWEE jaren niet het noodige gevolg is gegeven? Bij wien de schuld liggen moge, valt aan mij niet te beslissen, maar zeker is het, dat hij, wiens schuld het is, zich een vijand toont van elke regtmatige ontwikkeling van handel en scheepvaart, en mitsdien ook van den landbouw, daar deze zonder gene niet bloeijen kan.

A. 26, 8, 51. W. G.

De arbeidende klasse.

Weldra breekt het tijdstip aan, waarop de werkzaamheden aan de Hoogeveensche Vaart een aanvang zullen nemen. Daardoor zal er een vertier en handel ontstaan, welke zeer belangrijk en niet dan voordeelig, zoowel voor deze als voor de aangrenzende gemeenten, zal wezen. Onder hen, die daarvan aanvankelijk het meeste voordeel zullen trekken, bekleedt voorzeker de arbeidende klasse eene eerste plaats; aangezien alsdan door de talrijke werkzaamheden ieder ruimschoots werk zal kunnen bekomen, en de daghuren daardoor aanzienlijk zullen zijn. Zullen de arbeiders van dit voordeel echter trachten nut te trekken? Zullen zij hunnen toestand pogen te verbeteren? Zonder medewerking is het zeer te betwijfelen; de ondervinding toch heeft geleerd, dat, al hebben zij in den zomer ook nog zulke ruime verdiensten, zij 's winters evenwel gebrek lijden. En waardoor ontstaat dit? Wijl zij hun geld niet nuttig weten te besteden en het in tijd van overvloed op allerlei wijze verkwisten. Dat dit zeer te bejammeren is, zal iedereen mij toestemmen; eveneens dat het de pligt van alle weldenkenden is, om te trachten dezen staat van zaken te verbeteren. En echter bestaat er hier, alsmede in meerdere plaatsen dezer provincie, waar de arbeidende klasse een groot deel der bevolking uitmaakt, niet ééne inrigting tot verbetering van hunnen toestand; niet eene instelling, waar de nijvere werkman zijne overtollige penningen kan beleggen! Wel is waar bevindt zich hier een departement der Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen*; maar hetzelve schijnt deszelfs roeping hieromtrent niet te begrijpen, althans sedert onderscheidene jaren heb ik niet gehoord, dat hetzelve iets ten behoeve der arbeiders gedaan heeft!!! — Is dit niet zeer laakbaar te noemen?!! Zoude zulks niet tegen de grondbeginselen dezer Maatschappij strijden?!! In andere gedeelten onzes vaderlands vindt men allerlei inrigtingen voor den behoeftigen stand, die goede resultaten opleveren; waarom zou men hier niet dezelfde middelen kunnen aanwenden? Ik hoop, dat men weldra uit deze onverantwoordelijke onverschilligheid zal ontwaken, en den zoo bijzonder gunstigen tijd, dat de werken der Hoogeveensche Vaart een aanvang zullen nemen, niet ongebruikt zal laten voorbij gaan.

Hoogeveen, 26 *Augustus* 1851.

Aan den Heer T. A.

MIJNHEER!

Ik dank U voor de welwillende beantwoording van mijnen aan de kiezers gerigten brief, voorkomende in de *Provinciale Drentsche en Asser Courant* van den 19 dezer.

Vertrouwende, dat gij, even als ik, waarheid en niets anders, bedoelt, kan wisseling van gedachten voorzeker niet dan nuttig zijn; en van uwe belangstelling overtuigd, durf ik mij vleijen, dat ge mij gaarne zult willen veroorloven, U dezen tot wederantwoord te schrijven.

't Punt, waaromtrent wij in meening verschillen, is: of Rijksontvangers, belast met de inning van gemeenteopcenten, bij deze hunne betrekking, *al* of *niet* leden

kunnen zijn van den gemeente-raad. — Gij zijt de eerste, ik de laatste meening toegedaan; en ik moet bekennen, dat de bewijsgronden, door U voor uwe stelling uit de geschiedenis der wet bijgebragt, mij ten dezen niet van denkwijze hebben kunnen doen veranderen.

Die gronden, uitdrukkingen van 't gevoelen of de inzigten der Regering, hebben bij minduidelijkheid van wetten, zeker hunne waarde, maar ten aanzien van punten, waaromtrent de wet stellige uitspraak doet, kan men zich de verscheidenheid dier inzigten niet ten nutte maken. — Dan toch is de wet regel en moet, volgens hare uitdrukking, worden opgevat; vooral is dit 't geval met uitzonderingen, die als beperkingen, steeds in engen zin moeten worden begrepen. Let men nu op de eerste zinsnede van art. 23 der gemeente-wet, en leest men die zinsnede in haar onderling verband met de zinsnede litt. *g*, dan staat daar, als door het woordje *of*, van andere daarin vervatte denkbeelden gescheiden, stellig en volkomen duidelijk uitgedrukt: »Het lidmaatschap van den Raad is onvereenigbaar met de betrekking van ambtenaar met het »ontvangen der gelden van de gemeente belast."

Of is dit niet stellig duidelijk; en is die stellige bepaling ter uitzondering niet van toepassing op Rijksontvangers, die gemeente-opcenten, en dus gelden van de gemeente ontvangen? Maar op wie dan?

En wilt gij voor mijne meening bewijzen uit de geschiedenis der wet ontleend? welnu ze zijn voorhanden; ik zal ze U woordelijk mededeelen. — In 't verslag door de commissie van rapporteurs in de Tweede Kamer omtrent het ontwerp van gemeente-wet uitgebragt, leest men ten opzigte van ons punt van verschil het volgende:

»Eenige leden konden niet instemmen met de memorie »van toelichting, dat Rijksontvangers, die plaatselijke op»centen innen, niet moeten worden uitgesloten. — In »tegendeel, er scheen dezelfde grond te bestaan, om »zoodanige personen het lidmaatschap van den Raad te »ontzeggen, als welke kan worden bijgebragt, voor de »onbevoegdheid van ieder ambtenaar met het ontvangen »of uitgeven der gelden van de gemeente belast." En in 't gelijksoortig verslag der Eerste Kamer vindt men deze zinsnede:

»Enkele leden konden het gevoelen der Regering niet »bijstemmen, dat onder litt. *g* van deze bepaling de »Rijksontvanger, die plaatselijke opcenten int, niet zoude »behooren. — De oplossing dat zoolang gemelde ambtenaar die opcenten niet heeft gestort in de gemeentekas, »zij nog geene gelden der gemeente zijn, kwam hun onvoldoende voor. — Immers daar het ontvangen van »de gemeente-opcenten zijne taak is, schijnt ook de »Rijksontvanger geheel in de termen der hier bedoelde »cathegorie te vallen."

De Minister deze bedenking beantwoordende, zegt in de daartoe betrekkelijke memorie: »Het komt de Regering voor, dat de Rijksontvanger, die gemeente-opcenten »int, in eigenlijken zin, niet kan gezegd worden met het »ontvangen der gelden van de gemeente te zijn belast."

Maar de wet, bepalende dat het lidmaatschap van den Raad onvereenigbaar is met de betrekking van ambtenaar, met het ontvangen der gelden van de gemeente belast, heeft dit, zoo als dunkt mij van zelf spreekt, niet afhankelijk gemaakt van de zeer rekbare beteekenis, die men kan geven, aan de uitdrukkingen van *eigenlijken* en *oneigenlijken zin*: — de uitspraak der wet in dezen is stellig. — En is de Rijksontvanger, die de gemeente-opcenten int, in waarheid niet belast met het ontvangen der gelden van de gemeente?

Ik weet het, de door mij bijgebragte geschiedkundige gronden hebben geene meerdere waarde, dan die, waarop gij U beroept, maar ook geene mindere; beide zijn daar, om te bewijzen, dat de verscheidenheid van meening en inzigt menigvuldig is, en dat men zich daarom moet houden aan den eenigen zekeren weg, de stellige uitdrukking der wet.

En nu, Mijnheer! ik acht de gronden mijner bescheidene meening ter zake in mijn' vorigen geuit voldoende opgegeven, en heb daarom geen plan, bij wijze van dupliek op 't onderwerp, terug te komen. Dwaling en misvatting moge men mij in dezen kunnen te laste leggen; maar dit verzeker ik U, belangelooze zucht naar waarheid en niets anders, heeft mijne, even als ik veronderstel, ook uwe pen bestuurd, en in die veronderstelling neem ik de vrijheid U ten slotte de bijzondere hoogachting te betuigen, waarmede ik ben

27 *Aug.* 1851. *t. t.*

H.

Collecte voor de Israëlitische Armen te Assen op woensdag den 3 September 1851.

Heden overleed in den ouderdom van 48 jaren mijne dierbare echtgenoot *Ludolf Huis*, goud- en zilversmid, tot diepe droefheid van mij en mijne drie kinderen.

Assen, ANTJE GAASTRA,

20 *Aug.* 1851. wed. L. HUIS.

De affaire zal op denzelfden voet worden voortgezet. Verzoekende gunst en recommandatie.

De BURGEMEESTER en ASSESSOREN der Gemeente *Rolde*;

In aanmerking nemende, dat bij art. 287 der Wet van den 29 Junij 1851 (Staatsblad no. 85) is bepaald, dat de eerste keuze voor de Leden van den Raad geschieden zal op den **tweeden dingsdag** der maand September van dit jaar, zijnde de dag, waarop de gewone **ROLDERHERFSTMARKT invalt;**

Overwegende, dat hierdoor vele personen verhinderd worden hunne regten bij die Wet toegekend uit te oefenen, en dat de handel, zoowel als de Gemeente zelve, daardoor nadeel zal lijden;

Besluiten te bepalen, dat de gemelde HERFSTMARKT dit jaar zal plaats hebben, op **VRIJDAG den 12 SEPTEMBER** aanstaande.

Zij noodigen hunne Ambtgenooten der Steden en Gemeenten uit, om deze bekendmaking, op de in hunne Stad of Gemeente gebruikelijke wijze, ter kennis van het publiek te brengen

Rolde, *den* 4 *Augustus* 1851.

De Burgemeester en Assessoren voorn.,

H. HOMAN.

Ter ordonnantie van dezelve,

H. SCHOLTEN, *l. S.*

HARDDRAVERIJ

te Borger bij den Kastelein *J. Smit*, op donderdag den 4en September eerstk., waarbij alle paarden, die ten genoegen der Keurmeesters zijn, zullen worden toegelaten.

PRIJS: Een **CHAISGEREIDE.**

PREMIE: Een paar **HOOFDSTELLEN.**

De keuring 's middags te 12 ure.

HARDDRAVERIJ OP DE LOO.

Op vrijdag den vijfden September aanstaande des middags ten twee uren, door Drentsche en Overijsselsche paarden, welke vroeger geene prijzen gewonnen hebben.

PRIJS: *Twee fraai bewerkte met koper afgezette* **WAGENGAREELEN.**

PREMIE: Een **RIJTOOM** en **HOOFDSTELLEN** met **STANG.**

De paarden moeten zijn ten genoegen der Keurmeesters, en om 12 uren des middags, ten huize van dan Kastelein *Keep*, worden aangegeven.

COEVORDEN, 25 *Aug.* Rogge *f* 5.00. Boekweit *f* 5.25. Boter ned. pond *f* 0.50. Zetting: 6 p. roggebrood *f* 0.46.

HOOGEVEEN, 26 *Aug.* Rogge *f* 5.45. Boekweit *f* 5.00. Haver *f* $2.87\frac{1}{2}$. Boter n. pond *f* 0.50. Honig n. pond *f* 0.22.

Ter markt aangeb.: 229 mud. rogge; 32 m. boekweit; 229 m. haver; 460 p. boter; 50 p. honig. Broodzetting: de 6 ned. pond *f* 0.43.

ASSEN, 28 *Aug.* Rogge *f* 5.25 a *f* 5.00. Boekweit *f* ». » a *f* ». ». Aardapp. *f* 1.50 a *f* 1.10. Boter ned. p. *f* 0.60 a *f* 0.55. Hooi 1000 N. p. *f* ». ». Stroo 100 N. p. *f* 2.50.

Aantal: 170 mud Rogge; 0 mud Boekweit; 40 mud. Aardapp.; 400 n. pond Boter; 0 n. pond Hooi; 2000 n. pond Stroo. Wagens 35. — Zetting van 14 Aug: 6 pond roggeb. *f* 0 44.

GRONINGEN, 26 *Aug.* Tarwe *f* 7.40 a *f* 5.90. Rogge N. *f* 5.15 a *f* 5.75, O. *f* 5.35 a *f* 5.65. Boekweit, zand *f* 4.55 a *f* 4.70, veen *f* 3.80 a *f* 4.10. Garst *f* 4.15 a *f* 4.65; Nieuwe zomer *f* „. „ a *f* „. „, knobbe *f* 4.15 a *f* 4.45. Dikke haver *f* 3.15 a *f* 3.45. Voerhaver *f* 2.60 a *f* 2.90. Paardeboonen *f* 5.00 a *f* 5.50. Koolzaad *f* 9.25 a *f* 9.85. Gort grove *f* 6.75 a *f* 7.00, parel 100 ned. pond. *f* 10.00 a *f* 10.50. Raapolie per vat *f* ». » Boter $\frac{1}{4}$ ton *f* 21.50.

STEENWIJK, 25 *Aug.* O. Rogge *f* 5.00 a *f* 5.75; Nieuwe *f* ». » a *f* ». ». Haver *f* „. „ a *f* „. „. Boter $\frac{1}{4}$ vat *f* 14.25.

OLDEMARKT, 23 *Aug.* Boter $\frac{1}{8}$ vat *f* 13.00 a *f* 14.00.

AMSTERDAM, 27 *Aug.* Werk. Sch. $2\frac{1}{2}$ pct. $58\frac{9}{16}$ a $58\frac{11}{16}$; dito 3 pct $69\frac{1}{4}$ a $69\frac{5}{16}$; dito 4 pct. $90\frac{1}{2}$ a $90\frac{9}{16}$.

STUKKEN van *f* 10.00 *f* 9.70 a *f* 9.75.

Te *Assen*, VAN GORCUM & COMP., Provinciale Drukkers